

KUPIŠKIO MIESTO 2024-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

KUPIŠKIO MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

2023, KUPIŠKIS

KUPIŠKIO MIESTO 2024-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

IVADAS

Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategija parengta įgyvendinant projektą "Kupiškio miesto vietos veiklos grupės 2023-2027 metų vietos plėtros strategijos rengimas", parengtą pagal 2022–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 01-004-08-04-01 „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ veiklą „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros metodo (BIVP) taikymas: parama vietos plėtros strategijų rengimui.

Bendruomenės inicijuota vietos plėtra – tai dalyvavimu grindžiamas požiūris į vystymąsi, kuris įtraukia bendruomenes į savo plėtros poreikius ir prioritetų bei veiksmų jiems spręsti nustatymą. BIVP taikymas gali lemti tvaraus vystymosi rezultatus, bendruomenių įgalinimą ir didesnę atsakomybę už vystymosi iniciatyvas. BIVP sprendžia šias problemas:

- 1. skurdo mažinimo ir bendruomenės įtraukimo į sprendimų priėmimą** - BIVP naudojama nustatant ir šalinant pagrindines skurdo priežastis bendruomenėse. Bendruomenės įtraukimas į plėtros procesą padeda kurti tvarius sprendimus, atitinkančius bendruomenės poreikius ir problemas.
- 2. aplinkosaugos** - BIVP naudojama skatinant tvarią aplinkosaugos praktiką ir išsaugojimą bei tvarų naudojimą. Įtraukdama bendruomenes į aplinkosaugos iniciatyvų nustatymą ir įgyvendinimą, padeda užtikrinti, kad šios iniciatyvos būtų tvarios.
- 3. sveikatos ir sveikos gyvensenos** – sveikata ir sveika gyvensena yra glaudžiai susijusios temos, kadangi vietos plėtra gali turėti didelę įtaką gyventojų sveikatai ir gerovei. Bendruomenės gali inicijuoti vietos plėtrą, siekdamos pagerinti savo aplinką ir gyvenimo sąlygas. Tokia plėtra gali apimti įvairius projektus, pvz., naujų parkų, žaidimų aikštelių ar sporto įrenginių statybą, viešojo transporto ir dviračių takų infrastruktūros tobulinimą, socialinės infrastruktūros kūrimą ir kt. Visi šie projektai gali turėti tiesioginės ar netiesioginės įtakos gyventojų sveikatai.
- 4. švietimo** - BIVP naudojama siekiant pagerinti prieigą prie švietimo ir skatinti kokybiškus švietimo rezultatus. Įtraukdama bendruomenes į neformalių švietimo iniciatyvų kūrimą, užtikrina, kad šios iniciatyvos būtų aktualios vietiniu mastu ir atitiktų bendruomenės poreikius.

BIVP taikymas padeda pasiekti tvaraus vystymosi rezultatų ir padidinti bendruomenių atsakomybę už vystymosi iniciatyvas.

Kupiškio mieste gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygoja įvairūs veiksniai: gyventojų sveikatos problemos, socialinė rizika (suaugusių šeimos narių priklausomybės ligos, socialinių įgūdžių stoka, nedalyvavimas vaikų auklėjime bei ugdyme, vaikų mokyklos nelankymas, gaunamos valstybės paramos naudojimas ne šeimos ir vaikų interesams; psichologinis, fizinis, seksualinis smurtas; motyvacijos stoka), nedarbas, finansiniai sunkumai ir kt. Šių socialinių problemų susidarymą lemia gyventojų demografinė sudėtis, viso rajono ekonominis išsivystymas, didėjantis socialinių problemų turinčių asmenų skaičius. Kita didelė problema – migracija iš Kupiškio miesto, ypač jaunų žmonių. Nors Kupiškio miestas yra pakankamai patrauklus verslui steigti, tačiau didelė dalis miesto gyventojų, ypač jaunų, profesines arba aukštąsias mokyklas baigusiu asmenų, taip pat kvalifikuotų specialistų migruoja į didžiuosiu miestus, ne tik dėl darbo pasiūlos, tačiau ir dėl kitų veiksnių, tokių kaip laisvalaikis, vaikų užimtumas ir panašiai.

VPS rengimo tikslas: Siekdamą spręsti esamas Kupiškio miesto socialinės atskirties ir ekonominės integracijos problemas, didinti socialinę įtrauktį ir vykdyti veiklas, skirtas skurdo mažinimui, į veiklas įtraukiant konkrečias tikslines grupes, Kupiškio miesto VVG parengė Kupiškio miesto VVG 2024-2027 m. vietos plėtros strategiją.

Siekiant sukurti efektyvią Vietos plėtros strategiją, buvo atlikta išsami vidinės ir išorinės aplinkos analizė, nustatytos stipriosios ir silpnosios Kupiškio miesto pusės, taip pat esamos galimybės ir grėsmės, išskirti aiškūs ir pamatuojami tikslai. Kupiškio miesto vietos plėtros strategija siekiama ne vien atskleisti tikslinių grupių problemas, bet ir stiprinti jos socialinius bei ekonominius pranašumus, pasinaudojant Kupiškio miesto gyventojų gebėjimais ir turimais vietos ištekliais.

Parengtos Kupiškio miesto 2024-2027 metų vietos plėtros strategijos tikslas - Kupiškio miesto gyventojų gyvenimo kokybės gerinimas per socialinės integracijos paslaugas bei socialinės infrastruktūros plėtojimą/modernizavimą

Kupiškio miesto VVG misija iki 2030 m. – skatinti bendruomenines iniciatyvas ir tapti socialiai ir ekonomiškai atsakingu miestu.

Kupiškio miesto VVG vizija - tai darniai (socialiniu ir ekonominiu požiūriu) besivystantis miestas, kuriame subalansuotai tenkinami materialiniai, socialiniai ir kultūriniai gyventojų poreikiai.

Kupiškio miesto VVG vertybės:

Siekdami veiklos skaidrumo ir veiklos efektyvumo, Kupiškio miesto VVG apibrėžė visiems grupės nariams priimtinas darbo ir bendravimo vertybes:

- 1) partnerystė ir pasitikėjimas;
- 2) socialinė atsakomybė;
- 3) pagarba kito nuomonei, empatija;
- 4) turimų žmogiškųjų išteklių tausojimas ir žinių panaudojimas;
- 5) mokymasis ir naujų technologijų naudojimas
- 6) ekologiško ir sveiko požiūrio diegimas
- 7) naujas požiūris;

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

TERITORIJA

Kupiškio miestas yra įsikūręs šiaurės rytų Lietuvoje, Panevėžio apskrityje, netoli pasienio su Latvija. Kupiškio miestas yra Kupiškio rajono savivaldybės administracinis centras, jame yra įsikūrusi Kupiškio rajono savivaldybės administracija bei kiti savivaldybės valdymo organai. Kupiškio rajono savivaldybės plotas – 1 080,08 kv. km., miesto plotas – 6,42 kv. km (R1).

1. pav. Kupiškio rajono savivaldybės ir Kupiškio miesto VVG teritorija

Šaltinis: <https://www.geoportal.lt/savivaldybes/svencionys>

Pagal Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) taikomas kiekybines ribas ir atsižvelgiant į tai, kad Kupiškio rajono savivaldybėje gyventojų skaičius miesteliuose ir kaimuose sudaro 55,9 proc., Kupiškio rajono savivaldybė priskiriama „pusiau kaimo“ savivaldybių kategorijai. Remiantis 2022 m. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Kupiškio mieste gyveno 6 119 gyventojų, tai sudarė 37,7 proc. visų Kupiškio rajono savivaldybės gyventojų (R2).

GYVENTOJAI

Kupiškyje 2022 m. gyveno 6 119 gyventojų, palyginimui 2018 m. gyveno 6 145 gyventojai (t. y. 0,4 proc. kritimas) (R3).

Kupiškio rajono savivaldybėje gyventojų mažėjimas vyko sparčiau – 5,1 proc. (2018 m. – 17 097, o 2022 m. – 16 232). Panevėžio apskrityje 2018 m. gyveno 218 726 gyventojai, o 2022 m. – 212 714 gyventojai (t. y. 2,7 proc. mažėjimas). Tuo tarpu, bendrai šalyje, pastebimas lėtas gyventojų mažėjimas: 2018 m. – 2 808 901 gyventojai, 2022 m. – 2 805 998 gyventojai (t. y. 0,1 proc. kritimas). Verta atkreipti dėmesį, jog viena iš priežasčių, daranti įtaką neigiamiems demografiniams rodikliams yra augantis mirtingumas, emigracija bei sumažėjęs gimstamumas (R4).

1 lentelė. Gyventojų skaičius 2018–2022 m. pradžioje
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys, 2023

	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika	2 808 901	2 794 184	2 794 090	2 810 761	2 805 998
Panevėžio apskritis	218 726	214 617	211 189	216 233	212 714
Kupiškio r. sav.	17097	16756	16356	16530	16232
Kupiškis	6145	6061	5906	6218	6119
Pasvalys	6 533	6 442	6 372	6 451	6 397

Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategija orientuota į šias tikslines grupes:

4.9. konkretaus uždavinio „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“ tikslinė grupė:

- 1) gausios šeimos;
- 2) neįgalūs asmenys; asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai);
- 3) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (pvz., nusikaltimų aukos, benamiai, priklausomybėmis sergantys asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.);
- 4) asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis;
- 5) migrantai, priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms;
- 6) nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai;
- 7) nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

4.7. konkretaus uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ tikslinė grupė:

- 1) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys;
- 2) asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų;
- 3) tautinės mažumos;
- 4) mažiau galimybių turintis jaunimas;
- 5) migrantai;
- 6) apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje dirbantys asmenys;
- 7) smurtą patiriantys asmenys;
- 8) savivaldos, verslo, NVO atstovai; visuomenė;
- 9) organizacijos ir asmenys, dalyvaujantys įgyvendinant nacionalinį savanoriškos veiklos modelį.

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

DEMOGRAFINĖ APŽVALGA

Kupiškioje 2022 m. gyveno 6 119 gyventojų, palyginimui 2018 m. gyveno 6 145 gyventojai (t. y. 0,4 proc. kritimas) (R3). Kupiškio rajono savivaldybėje gyventojų mažėjimas vyko sparčiau – 5,1 proc. (2018 m. – 17 097, o 2022 m. – 16 232). Panevėžio apskrityje 2018 m. gyveno 218 726 gyventojai, o 2022 m. – 212 714 gyventojų (t. y. 2,7 proc. mažėjimas). Tuo tarpu, bendrai šalyje, pastebimas lėtas gyventojų kritimas: 2018 m. – 2 808 901 gyventojai, 2022 m. – 2 805 998 gyventojai (t. y. 0,1 proc. kritimas). Palyginimui Pasvalyje 2022 m. gyveno 6 119 gyventojų, miesto gyventojai sudarė 28,8 proc. visos savivaldybės gyventojų, kai tuo tarpu Kupiškio miesto gyventojai sudarė 38,6 proc. savivaldybės gyventojų. Verta atkreipti dėmesį, jog viena iš priežasčių, daranti įtaką neigiamiems demografiniams rodikliams yra augantis mirtingumas, emigracija bei sumažėjęs gimstamumas (R4) (Žr. 1 priedo 1 lentelę).

2022 m. pradžioje Kupiškio rajono savivaldybėje gyveno 1 850 vaikų iki 14 metų amžiaus (arba 11,4 proc.), 10 518 darbingo amžiaus asmenų (arba 64,8 proc.) ir 3 863 pensinio amžiaus gyventojai (arba 23,8 proc.). 2018 m. informacija, vaikų skaičiaus dalis Kupiškio rajono savivaldybėje sumažėjo 1,2 proc. p., darbingo amžiaus gyventojų dalis padidėjo 1,7 proc. p., pensinio amžiaus gyventojų dalis sumažėjo 0,5 proc. p. (R5). Palyginimui Pasvalio rajono savivaldybėje 2022 m. gyveno 2 902 vaikai iki 14 metų amžiaus (arba 12,8 proc.), 14 870 darbingo amžiaus gyventojų (arba 65,6 proc.) bei 4 896 pensinio amžiaus (arba 21,6 proc.) gyventojai. 2018 m. informacija, vaikų iki 14 m. amžiaus dalis Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo 1,1 proc. p., darbingo amžiaus gyventojų dalis padidėjo 1,8 proc. p., o pensinio amžiaus sumažėjo 0,7 proc. p. Kupiškio r. savivaldybėje, didesnę dalį nei Pasvalio r. savivaldybėje, sudaro tik pensinio amžiaus gyventojai, Pasvalyje gyvenai daugiau vaikų iki 14 m. bei darbingo amžiaus gyventojų (Žr. 1 priedo 1 lentelę).

Apibendrintai galima būtų teigti, jog nepaisant sumažėjusių vaikų ir pensinio amžiaus gyventojų dalių Kupiškio rajono savivaldybėje, rodikliai rodo, kad Kupiškio rajono savivaldybėje gyventojai jaunėja. Tai suponuoja, jog jaunos šeimos nori čia kurti gyvenimą.

Mažėjančios vaikų skaičiaus dalies priežasčių gali būti susijusi su gyventojų migracija ir mažėjančiu gimstamumu. Darbingo amžiaus asmenys išvyksta į didžiuosius šalies miestus ar užsienio valstybes, o jaunimas pabaigęs studijas nebesugrįžta gyventi į Kupiškio rajono savivaldybę. Asmenys kuria mažesnes šeimas ir daugeliu atveju tai susiję su gaunamomis pajamomis ir išdarbinimo galimybėmis. Lietuvoje 2022 m. pradžioje gyveno 14,9 proc. vaikų, 65,1 proc. darbingo amžiaus gyventojų ir 20,0 proc. pensinio amžiaus gyventojų. Tarp Panevėžio apskrities savivaldybių didžiausia vaikų dalimi pasižymi Panevėžio rajono savivaldybė – 14,2 proc., didžiausią dalį darbingo amžiaus gyventojų turi Panevėžio rajono savivaldybė – 66,4 proc., o pensinio amžiaus gyventojų daugiausiai turi Biržų rajono savivaldybė – 24,9 proc.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis (Žr. 1 priedo 1 paveikslą). 2018–2022 m. laikotarpiu Kupiškio rajono savivaldybėje fiksuojama neigiama natūrali gyventojų kaita (t. y. miršta daugiau žmonių nei gimsta): 2018 m. – 179 gyventojai, 2022 m. – 202 gyventojai. Pažymėtina, jog visose nagrinėjamosse teritorijose natūrali gyventojų kaita padidėjo (t. y. kiekvienais metais prarandame daugiau gyventojų negu gimsta) (R6) (Žr. 1 priedo 2 lentelę). Nuo 2020 m. pastebimas staigus natūralios gyventojų kaitos didėjimas. Šis kylimas, tikėtina, jog atsirado dėl Covid-19 pandemijos. Pasvalio rajono savivaldybėje yra fiksuojamos panašios tendencijos – neigiama natūrali gyventojų kaita: 2018 m. – 216, 2022 m. – 327.

Siekiant mažinti mirtingumą Kupiškio rajono savivaldybėje yra svarbu tobulinti sveikatos priežiūros, socialines ir viešojo saugumo paslaugas. Gyventojų mirtingumą lemia sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir kokybė, o taip pat kriminogeninė situacija, susistekimo saugumas ir pan. Tačiau nemažiau svarbios ir teikiamos socialinės paslaugos, socialinės integracijos galimybės mieste, mažinančios socialinės rizikos žmonių atskirti bei didinančios galimybes gyventi sveikesnį ir saugesnį gyvenimą.

Kupiškio rajono gyventojų skaičiaus mažėjimui įtakos turėjo ir mažesnis atvykstančiųjų nei išvykstančiųjų gyventi svetur skaičius: 2018 m. į Kupiškio r. sav. atvyko 565 gyventojai, išvyko 727, neto migracija buvo neigiama – 162, tuo tarpu 2022 m. atvykusiųjų buvo 799, o išvykusiųjų 843, dėl sparčiai didėjančio atvykstančiųjų skaičiaus 2022 m. neto migracija tapo mažiau neigiama – 44. Lietuvos Respublikoje tik 2018 m. laikotarpiu neto migracija buvo neigiama – 3 292 gyventojai, o nuo 2019 m. tapo teigiama – 10 794 gyventojai. Panevėžio apskrityje neto migracija buvo neigiama 2018–2021 m., o 2022 m. tapo teigiama – 1 145 (Žr. 1 priedo 3 lentelę). Tiriamuoju laikotarpiu Kupiškio rajono savivaldybėje atvykusių žmonių skaičius išaugo 41,4 proc., o išvykusiųjų padidėjo 15,9 proc. (R8). Panašios tendencijos yra pastebimos ir Pasvalio rajono savivaldybėje: 2018 m. į Pasvalio r. sav. atvyko 730 gyventojų, išvyko 1 104, neto migracija buvo neigiama – 374, tuo tarpu 2022 m. atvykusiųjų buvo 808, o išvykusiųjų 880, dėl sparčiai didėjančio atvykstančiųjų skaičiaus bei sumažėjusio išvykstančiųjų skaičiaus 2022 m. neto migracija tapo mažiau neigiama – 72.

Neto tarptautinės migracijos rajone (kaip ir bendrai šalyje bei apskrityje) yra teigiama bei auga: 2018 m. tarptautinė migracija Kupiškio rajone buvo neigiama – 38 žmonės, o 2022 m. – 144 (R9). Šalyje bei Panevėžio apskrityje vyrauja panašios tendencijos.

SOCIALINĖS SITUACIJOS APŽVALGA

Kupiškio rajone didžioji dalis socialinių paslaugų įstaigų yra išsidėstę Kupiškio mieste. Tai reiškia, jog Kupiškio miesto gyventojams, dėl socialinių paslaugų įstaigų geografinio išsidėstymo, paslaugos yra gerai prieinamos (R7).

Pagal 2022 m. Kupiškio r. savivaldybės socialinių paslaugų planą, pagal kurį prieinami tik pastarųjų 2 metų duomenys, savivaldybėje 2022 m. buvo 82 socialinių įgūdžių ugdymo paslaugas gaunančios šeimos, o jose augo 108 vaikai (abudu šie rodikliai nukrito, palyginus su 2021 m.: 89 ir 210 atitinkamai) (R10). Tuo tarpu Pasvalio rajono savivaldybėje 2021 m. buvo 85 socialinę riziką patiriančios šeimos, o jose augo 219 vaikų (abu šie rodikliai sumažėjo palyginus su 2017 m.). Pažymėtina, jog 2021 m. neigalių asmenų Kupiškio rajono savivaldybėje yra 1 259, palyginimui 2020 m. – 1 279 (t. y. 1,6 proc. sumažėjimas). Mažėjantis neigaliųjų asmenų kiekis suponuoja apie tinkamą ir efektyvią socialinę politiką savivaldybėje. Viena didžiausių socialinių paslaugų Kupiškio r. savivaldybėje bei visoje šalyje išlieka vaiko globa (rūpyba).

Turimais duomenimis, pagrindinė globos (rūpybos) vaikams nustatymo priežastis išlieka – vaiko nepriežiūra, netinkamas auklėjimas. 2017 m. pradžioje Kupiškio r. savivaldybėje buvo 33 globojami vaikai, o 2021 m. – 27 vaikai (t. y. 18,2 proc. sumažėjimas). 2022 m. Kupiškio r. savivaldybėje buvo 82 šeimos, kurioms yra teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, palyginimui 2020 m. – 133 (t. y. tokių šeimų sumažėjo 38,3 proc.). Tuo tarpu vaikų augančių tokiose šeimose skaičius 2022 m. Kupiškio r. savivaldybėje siekė 291, o 2020 m. – 309 (t. y. 5,8 proc. sumažėjimas). Abiejų šių rodiklių sumažėjimas suponuoja apie gerai sutvarkytą ir tinkamą socialinę infrastruktūrą (R11).

2022 m., Kupiškio r. savivaldybėje buvo užregistruota 434 pranešimai dėl smurto artimoje aplinkoje (2021 m. – 458, 2020 m. – 614, 2019 m. – 475, 2018 m. – 275). Nors smurto artimoje aplinkoje sumažėjo, tačiau moterys vis dar dažniau patiria smurtą, tiriamuoju laikotarpiu apie 70 proc. smurto artimoje aplinkoje atveju, moterys būdavo nukentėjusios pusė.

Viena dažniausių socialinių problemų – smurtas artimoje aplinkoje. Smurtas artimoje aplinkoje sąlygoja bendrųjų socialinių paslaugų (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, bendravimo) ir specialiųjų (laikino apnakvindinimo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos, trumpalaikės socialinės globos, psichosocialinės pagalbos, apgyvendinimo krizių centre) poreikį.

Socialinės infrastruktūros gerinimui 2022 m. numatytas skirti 12,2 proc. savivaldybės biudžeto lėšų. Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą, nuo institucinės globos prie šeimos ir bendruomenės teikiamų paslaugų, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija sudarė veiksmų planą. Šiuo planu siekiama 2014–2023 m. laikotarpiu numatyti nuoseklius ir koordinuotus veiksmus, skatinančius kurti perėjimo nuo institucinės socialinės globos prie paslaugų pažeidžiamiesiems gyventojams bei jų globėjams ir šeimoms, sistemą.

Kupiškio r. sav. veikia Kupiškio socialinės globos namai. Remiantis veiksmų plane pateikta informacija, Kupiškio socialinės globos namuose gyvena 146 žmonės, iš jų 78 yra darbingo amžiaus, o 68 – senyvo amžiaus gyventojai. Panevėžio regione, tik Panevėžio bei Rokiškio rajonų socialinės globos namuose gyvena daugiau žmonių. Verta pažymėti, jog iš viso Panevėžio regiono Kupiškio r. sav. turi mažiausiai gyventojų socialinės globos namuose.

Remiantis Higienos instituto duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybėje registruoti 144 asmenys, kuriems priskirta diagnozė F20–F29, dėl kurios dažniausiai yra nustatoma psichikos negalia. 114 asmenims priskirta diagnozė F70–F79, dėl kurios dažniausiai nustatoma intelekto negalia. Susumuojant šiuos du skaičius, asmenų, turinčių psichikos ir (ar) intelekto negalią Kupiškio rajono savivaldybėje registruota 258. Iš šio skaičiaus atėmus Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančių socialinės globos namų darbingo amžiaus gyventojus (Kupiškio socialinės globos namuose – 78), gaunama, kad Kupiškio rajono savivaldybėje, kadangi viešai prieinamų ir skelbiamų duomenų apie asmenis gyvenančius Kupiškio mieste, dėl asmens duomenų apsaugos nėra, savarankiškai, arba su artimaisiais gyvena apie 180 tikslinės grupės asmenų.

Siekiant identifikuoti asmenis, turinčius psichikos ir (ar) intelekto negalią bei jų artimuosius kaip atskirą socialinių paslaugų gavėjų grupę, savivaldybės analizavo Socialinių paslaugų kataloge reglamentuotų paslaugų teikimo mastus, t. y. tyrė kiek tam tikros paslaugos gavėjų tarpe yra tikslinės grupės asmenų. Socialinės priežiūros paslaugose, tik maža dalis gavusių paslaugas yra tikslinės grupės nariai. Kupiškio r. sav. iš pagalbos į namus paslaugos gavėjų tik 3,9 proc. priklausė tikslinei grupei (t. y. turi psichikos ir (ar) intelekto negalią bei yra jų artimieji). Tuo tarpu tikslinės grupės nariai sudarė 4,4 proc. socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo socialines globos namų darbingo amžiaus gyventojus (Kupiškio socialinės globos namuose – 78), gaunama, kad Kupiškio rajono savivaldybėje, kadangi viešai prieinamų ir skelbiamų duomenų apie asmenis gyvenančius Kupiškio mieste, dėl asmens duomenų apsaugos nėra, savarankiškai, arba su artimaisiais gyvena apie 180 tikslinės grupės asmenų.

Siekiant identifikuoti asmenis, turinčius psichikos ir (ar) intelekto negalią bei jų artimuosius kaip atskirą socialinių paslaugų gavėjų grupę, savivaldybės analizavo Socialinių paslaugų kataloge reglamentuotų paslaugų teikimo mastus, t. y. tyrė kiek tam tikros paslaugos gavėjų tarpe yra tikslinės grupės asmenų. Socialinės priežiūros paslaugose, tik maža dalis gavusių paslaugas yra tikslinės grupės nariai. Kupiškio r. sav. iš pagalbos į namus paslaugos gavėjų tik 3,9 proc. priklausė tikslinei grupei (t. y. turi psichikos ir (ar) intelekto negalią bei yra jų artimieji). Tuo tarpu tikslinės grupės nariai sudarė 4,4 proc. socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo socialines globos namų darbingo amžiaus gyventojus (Kupiškio socialinės globos namuose – 78), gaunama, kad Kupiškio rajono savivaldybėje, kadangi viešai prieinamų ir skelbiamų duomenų apie asmenis gyvenančius Kupiškio mieste, dėl asmens duomenų apsaugos nėra, savarankiškai, arba su artimaisiais gyvena apie 180 tikslinės grupės asmenų.

Panevėžio regiono savivaldybės, rengdamos individualius savivaldybių Žemėlapius, siekė identifikuoti jų savivaldybėse gyvenančių asmenų, kurie šiuo metu nedalyvauja socialinių paslaugų sistemoje poreikius. Kupiškio r. sav. šiuo metu gyvena 131 žmogus, kuris nedalyvauja socialinių paslaugų sistemoje, tačiau jiems yra reikalingos socialinės (apgyvendinimo, dienos užimtumo bei laikino atokvėpio) paslaugos. Neišsprendus šių problemų ir laiku nesuteikus individualių paslaugų, ateityje šiai daliai asmenų atsirastų ilgalaikės globos poreikis, todėl Kupiškio r. savivaldybėje yra būtina plėsti

ne tik alternatyvias ir prevencines institucinei globai paslaugas, tačiau ir skatinti jų informacinį prieinamumą, plėtoti atvejo vadybą, skatinti socialinio darbo plėtrą, kad būtų suteikta savalaikė pagalba ir ugdomas asmenų bei jų artimųjų savarankiškas gyvenimas ir didinama įtrauktis į bendruomenę.

Kupiškio rajono savivaldybė identifikavo poreikį savivaldybėje steigti: 2 grupinio gyvenimo namus, kuriuose bus apgyvendinama iki 20 asmenų; 20 vietų dienos užimtumo centrą, prie dienos užimtumo centro planuojama įkurti 10 vietų socialines dirbtuves bei įsigyti transportą.

Už socialinių paslaugų teikimą gyventojams atsakingas Kupiškio r. sav. Socialinės paramos skyrius. Savivaldybėje pagrindinė socialinių paslaugų įstaiga yra Kupiškio socialinių paslaugų centras (R12). Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūra yra patenkinama, pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus, patalpos pritaikytos neigalių žmonių poreikiams. Šios įstaigos nuolat dalyvauja projektinėje veikloje ir ieško finansavimo galimybių įstaigų materialinei bazei gerinti.

EKONOMINĖ APŽVALGA

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis apibūdina nedarbo lygį nagrinėjamoje teritorijoje. Kupiškio r. savivaldybėje 2022 m. nedarbo lygis siekė 9,4 proc. bei buvo didesnis nei Panevėžio apskrityje (9,3 proc.) ir šalyje (9,0 proc.), tuo tarpu Pasvalio r. sav. 2022 m. buvo fiksuojamas didžiausias nedarbo lygis – 9,8 proc. (R13). Palyginus su 2018 m. lygiu, nedarbo lygis Kupiškio rajone nukrito 3,5 proc. p., apskrityje nukrito 0,1 proc. p. tačiau Lietuvoje nedarbo lygis paaugo 0,5 proc. p., o Pasvalio r. sav. nedarbo lygis nukrito 1,6 proc. p. (Žr. 1 priedo 2 paveikslą). Taigi, Kupiškio r. savivaldybės kritimas buvo sparčiausias, tačiau nedarbo lygis rodiklis vis dar yra aukštas.

2022 m. Kupiškio rajono savivaldybėje buvo 10 258 (63,2 proc.) užimtų gyventojų (R14) ir 921,8 (9,4 proc.) bedarbių (R15). Šalies mastu Kupiškio rajono padėtis buvo nebloga, nes vidutiniškai Lietuvoje buvo mažiau užimtų (48,7 proc.) gyventojų bei mažiau bedarbių (8,0 proc.) (R16). Norėdama padidinti užimtumą, Kupiškio rajono savivaldybė, parengė užimtumo didinimo programą. Ilgalaikio nedarbo problema aktuali Kupiškio rajonui – ilgalaikių bedarbių dalis registruotų klientų struktūroje yra didžiausia Panevėžio regione – 31,9 proc. Kupiškio rajono savivaldybės užimtumo didinimo programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 18 punktu, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 48 straipsniu, Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašu. Organizuojant priemones ir teikiant paslaugas užimtumui didinti, orientuojamasi į pagrindines tikslines grupes, kurios turi problemų dėl užimtumo savivaldybėje, t. y. asmenys, patiriantys socialinę riziką, ilgalaikiai bedarbiai, pinigines socialinės paramos gavėjai, vyresni kaip 40 metų asmenys. Asmenims, patiriantiems sunkumų integruojantis į darbo rinką, planuojama teikti užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugas, atvejo vadybą ir pagal individualų veiklos planą numatytas priemones. Programos priežiūros tikslas – sudaryti prielaidas efektyviai įgyvendinti Programos tikslus ir uždavinius. Programos priežiūra vykdoma, atliekant Programos įgyvendinimo ir bedarbių atitikimo nustatytiems kriterijams bei jų siuntimo dalyvauti Programoje lėšų panaudojimo stebėseną, sutartinių įsipareigojimų vykdymo bei efektyvumo analizes.

Didžioji dalis Kupiškio miesto verslo objektų yra susitelkę centrinėje miesto dalyje, kur pritraukiama daug lankytojų, verslo paslaugų vartotojų, verslo atstovų. Patogi įmonių geografinė padėtis, gerai išvystytas susisiekimo infrastruktūros tinklas sudaro palankias sąlygas tolimesnei verslo plėtrai ir naujo verslo kūrimui (R17). Siekiant išlaikyti esamas verslo pozicijas bei jas sustiprinti, tikslinga kompleksiskai investuoti į patrauklios aplinkos verslui kūrimą.

Kupiškio r. sav., kaip ir šalyje dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas, kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksnių. Smulkiame ir vidutiniame versle dirba didžioji dalis gyventojų, šis verslas reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams. Smulkus ir vidutinis verslas sudaro 100 proc. Kupiškio r. sav. įmonių, taigi Kupiškio r. sav. nėra didelių įmonių ar korporacijų. Dauguma Kupiškio r. sav. veikiančių subjektų yra labai mažos įmonės (iki 9 darbuotojų), jos sudaro 83,2 proc. visų savivaldybėje veikiančių įmonių. Kupiškio r. sav. didžiausios ir žinomiausios įmonės yra:

- UAB „Dūrpeta“ – viena seniausių šiuo metu veikiančių durpių gavybos bei perdirbimo bendrovių Lietuvoje (146 darbuotojai);
- UAB „Slavita“ – baldų pramonės įmonė Lietuvoje, besispecializuojanti minkštų baldų rėmų gamyboje (163 darbuotojai).

Kupiškio rajone didžioji dalis Nevyrtaisybinių organizacijų (NVO) yra kaimo bendruomenės (R18). Nemaža rajono NVO dalis veikia socialinės paramos ir sveikatingumo srityje, taip pat NVO aktyviai atstovauja profesinius interesus, užsiima kultūros veikla, buria gyventojus pagal pomėgius Rajone veikia jaunimo organizacijos (R19), kurių veikla daugiausiai susijusi su pilietinėmis ir kultūrinėmis iniciatyvomis.

2021-2022 m. m. Kupiškio rajone veikė 5 bendrojo ugdymo įstaigos (R20): 2 gimnazijos, 1 progimnazija, ir 2 vidurinės mokyklos, 1 profesinio mokymo mokykla bei 2 neformalaus ugdymo įstaigos ir švietimo pagalbos tarnyba. Mokyklose besimokančių vaikų skaičius, nors ir neženkliai, tačiau mažėja: 2021-2022 m. m. mokyklose mokėsi 1 660 vaikų, o 2018-2019 m. m. – 1 790, taigi per šį laikotarpį mokinių sumažėjo 7,3 proc. (R21).

Neformalųjį švietimą rajone vykdo 2 mokyklos. 2021-2022 m. m. jose mokinosi 79,20 proc. rajono mokinių, o 2018-2019 m. m. 64,2 proc. (t. y. 15,0 proc. p. augimas).

Kupiškio r. gyventojų kultūrinių ir laisvalaikio poreikių tenkinimo veiklą vykdo: Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras, turintis 5 skyrius (Alizavos, Noriūnių, Skapiškio, Subačiaus ir Šimonių); Kupiškio etnografijos muziejus, turintis 3 skyrius (Adomo Petrausko muziejus ir Uoginių amatų centras, Veronikos Šleivytės paveikslų galerija bei Laukminiškių kaimo muziejus), Kupiškio jaunimo centras, Alizavos jaunimo centras „ALSJA“, Kupiškio kultūros centro Subačiaus padalinio atvira jaunimo erdvė, Nevėžio tunto Kupos draugovė (Lietuvos skautija), VšĮ Kupiškio auto moto sportas, Kupiškio 505 šaulių kupa bei Kupiškio rajono policijos rėmėjų visuomeninė organizacija. 2022 m. Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centruose ir jiems pavaldžiuose skyriuose veikė daugybė mėgėjų meno kolektyvų ir būrių.

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ			
STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Mažėjantis nedarbo lygis (R13)	1.	Mažėjantis gyventojų skaičius (R4)
2.	Noras bendradarbiauti su kitais siekiant bendro tikslo (Gyventojų poreikiai)	2.	Labai lėtai mažėjantis socialinių įgūdžių ugdymo paslaugas gaunančių šeimų ir jose augančių vaikų skaičius (R10)
3.	Kupiškio rajone didžioji dalis socialinių paslaugų įstaigų yra išsidėstę Kupiškio mieste. Tai reiškia, jog Kupiškio miesto gyventojams, dėl socialinių paslaugų įstaigų geografinio išsidėstymo, paslaugos yra gerai prieinamos (R7), (R12)	3.	Neigiama Kupiškio rajono savivaldybėje neto migracija buvo (R6)
4.	Didėja darbingo amžiaus žmonių skaičius ir mažėja pensijinio (R5)	4.	Kupiškio rajone didžioji dalis Nevyrtaisybinių organizacijų (NVO) yra kaimo bendruomenės, tačiau ne mieste veikiančios organizacijos (R18)
5.	Mažėjantis šeimų, kurioms yra teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, globojamų vaikų skaičius (R11)	5.	Mokyklose besimokančių vaikų skaičius, nors ir neženkliai, tačiau mažėja: 2021-2022 m. m. mokyklose mokėsi 1 660 vaikų, o 2018-2019 m. m. – 1 790, taigi per šį laikotarpį mokinių sumažėjo 7,3 proc. (R21).
6.	Didžioji dalis Kupiškio miesto verslo objektų yra susitelkę centrinėje miesto dalyje, kur pritraukiama daug lankytojų, verslo paslaugų vartotojų, verslo atstovų. Patogi įmonių geografinė padėtis, gerai išvystytas susisiekimo infrastruktūros tinklas sudaro palankias sąlygas tolimesnei verslo plėtrai ir naujo verslo kūrimui (R17)		
GALIMYBĖS		GRĖSMĖS	
1.	Dauguma socialinių paslaugų įstaigų, kitas paslaugas teikiančių įstaigų yra susitelkusios Kupiškio mieste - galimybė teikti kompleksines, koncentruotas, integruotas paslaugas	1.	Nepakanamas viešojo ir privačiojo sektoriaus finansavimas socialinėms, užimtumo ir verslumo problemoms spręsti.
2.	Nuoseklus darbas užimtumo, socialinės aprėpties, pajamų didinimo srityse, gali padėti Kupiškio miestui lygiuotis į kitas Lietuvos savivaldybes	2.	Tikslinių grupių nepasiekiamumas ir nepakankama informacijos sklaida sumažins iškeltų Kupiškio miesto bedarbystės problemų sprendimą
4.	Užtikrinti kokybiškas prevencijos priemones ir gerinti sveikatos raštingumą siekiant didinti rajono gyventojų fizinės ir emocinės sveikatos atsparumą grėsmėms	3.	Dėl netolygiai išvystytų socialinių paslaugų bei infrastruktūros trūkumo neužtikrinami mažiau galimybių turinčių gyventojų poreikiai.
5.	Siekiant mažinti mirtingumą Kupiškio rajono savivaldybėje yra svarbu tobulinti sveikatos priežiūros, socialines ir viešojo saugumo paslaugas.	4.	ES, nacionaliniai reguliaciniai reikalavimai didina kaštus viešųjų paslaugų teikimui

		5.	Vykdomos Valstybės mąstu vykdomos švietimo, sveikatos ir kitos reformos ypač skaudžiai paliečia atokesnius regionus
--	--	----	---

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1. TIKSLAS – Kupiškio miesto gyventojų gyvenimo kokybės gerinimas per socialinės integracijos paslaugas bei socialinės infrastruktūros plėtojimą/modernizavimą

Gyvenimo kokybės gerinimas per socialinės integracijos paslaugas bei socialinės infrastruktūros plėtojimą/modernizavimą yra svarbus siekiant užtikrinti visuomenės gerovę ir lygiavertį dalyvavimą visuomenėje. Šiame procese svarbų vaidmenį atlieka visos institucijos ir sektoriai: nevyriausybinis, vietos valdžios ir verslo.

Socialinė integracija susijusi su tuo, kaip žmonės gali dalyvauti visuomenėje, turėti galimybę įgyvendinti savo potencialą ir jaustis priimti. Tai apima įvairias sritis, tokias kaip užimtumas, švietimas, sveikata, kultūra, būstas ir kt. Socialinės integracijos paslaugos yra skirtos užtikrinti, kad visi žmonės, nepaisant jų socialinės padėties, turėtų lygias galimybes naudotis šiais svarbiais išteklių.

Viena iš būdų gerinti socialinę integraciją yra plėtoti ir modernizuoti socialinę infrastruktūrą. Moderni socialinė infrastruktūra leidžia žmonėms lengviau pasiekti svarbius paslaugas, turėti galimybę aktyviai dalyvauti visuomenėje, integruotis į darbo rinką ir tęsti gyvenimą su gerove. Be socialinės infrastruktūros plėtojimo, svarbu užtikrinti ir prieinamas socialines paslaugas, kurios padėtų žmonėms integruotis ir užtikrinti geresnę gyvenimo kokybę. Tai gali apimti socialinę paramą, sveikatos paslaugas, profesinę reabilitaciją, švietimo galimybes, socialinę globą ir pan. Šios paslaugos turi būti prieinamos visiems žmonėms, nepriklausomai nuo jų socialinės padėties arba ribojančių veiksnių.

Remiamos VPS tikslas - remti iniciatyvas, veiklas skirtas socialinei integracijai ir socialinės infrastruktūros plėtojimui, taip pat skatinti švietimo ir informavimo programas, bendradarbiavimo tarp sektorių skatinimą, ypatingą dėmesį teikiant socialiai atsakingų iniciatyvų vystymui.

Siekiant sėkmingai įgyvendinti gyvenimo kokybės gerinimą per socialinės integracijos paslaugas bei socialinės infrastruktūros plėtojimą/modernizavimą, svarbu atkreipti dėmesį į visų visuomenės sluoksnių poreikius ir įsitikinti, kad šios pastangos būtų tvarios ir ilgalaikės.

VPS tikslas visiškai atitinka Kupiškio miesto vystymosi poreikius ir galimybes, kurie buvo apibrėžti atliekant situacijos analizę (informacijos ir dokumentų analizę, el. paštu ir susitikimų metu pateiktų idėjų vertinimą).

Kupiškio miesto VVG teritorijos plėtros poreikiai:

1. Plėtoti esamos socialinės infrastruktūros atnaujinimą, modernizavimą, skatinti socialinių verslų kūrimąsi ir plėtrą, taip mažinant Kupiškio miesto gyventojų socialinę atskirtį
 2. Plėtoti juridinių asmenų gebėjimus ir sąlygas (infrastruktūrą) perimti ir (arba) teikti viešąsias paslaugas ir (arba) vystyti socialiai atsakingą ir (arba) socialinį verslą, bei vykdyti kitas ekonomines veiklas
 3. Plėtoti veiklas, susijusias su socialine, ekonomine ir ekologine plėtra Kupiškio mieste. Telkti įstaigas, įmones ir organizacijas bendroms sociokultūrinėms ir neformaliam švietimo veikloms, skatinti NVO steigimąsi miesto teritorijoje
 4. Didinti verslo produktyvumą ir skatinti tvaraus ir socialiai atsakingo verslo vystymą
 5. Skatinti jaunimo socialinę atsakomybę, socialinius įgūdžius bei verslumą. Sudaryti sąlygas kokybiškam ir atsakingam užimtumui
- Poreikiai suformuluoti atsižvelgiant į esamą Kupiškio miesto situaciją, bei įvertinus išsakytus gyventojų poreikius bei problemas

TIKSLAS 1 ALTERNATYVA

1. TIKSLAS - remti iniciatyvas veiklas skirtas socialinei integracijai ir socialinės infrastruktūros plėtojimui, taip pat skatinti švietimo ir informavimo programas, bendradarbiavimo tarp sektorių skatinimą ypatingą dėmesį teikiant socialiai atsakingų iniciatyvų vystymui. Siekiant sėkmingai įgyvendinti gyvenimo kokybės gerinimą per socialinės integracijos paslaugas bei socialinės infrastruktūros plėtojimą/modernizavimą, svarbu atkreipti dėmesį į visų visuomenės sluoksnių poreikius ir įsitikinti, kad šios pastangos būtų tvarios ir ilgalaikės.

Gyvenimo kokybės gerinimas per socialinės integracijos paslaugas bei socialinės infrastruktūros plėtojimą/modernizavimą yra svarbus siekiant užtikrinti visuomenės gerovę ir lygiavertį dalyvavimą visuomenėje. Šiame procese svarbų vaidmenį atlieka visos institucijos ir sektoriai: nevyriausybinis, vietos valdžios ir verslo.

Socialinė integracija susijusi su tuo, kaip žmonės gali dalyvauti visuomenėje, turėti galimybę įgyvendinti savo potencialą ir jaustis priimti. Tai apima įvairias sritis, tokias kaip užimtumas, švietimas, sveikata, kultūra, būstas ir kt. Socialinės integracijos paslaugos yra skirtos užtikrinti, kad visi žmonės, nepaisant jų socialinės padėties, turėtų lygias galimybes naudotis šiais svarbiais išteklių.

Vienas iš būdų gerinti socialinę integraciją yra plėtoti ir modernizuoti socialinę infrastruktūrą. Moderni socialinė infrastruktūra leidžia žmonėms lengviau pasiekti svarbius paslaugas, turėti galimybę aktyviai dalyvauti visuomenėje, integruotis į darbo rinką ir tęsti gyvenimą su gerove. Be socialinės infrastruktūros plėtojimo, svarbu užtikrinti ir prieinamas socialines paslaugas, kurios padėtų žmonėms integruotis ir užtikrinti geresnę gyvenimo kokybę. Tai gali apimti socialinę paramą, sveikatos paslaugas, profesinę reabilitaciją, švietimo galimybes, socialinę globą ir pan. Šios paslaugos turi būti prieinamos visiems žmonėms, nepriklausomai nuo jų socialinės padėties arba ribojančių veiksnių.

Pasirinkta alternatyva

TIKSLAS 2 ALTERNATYVA

2. TIKSLAS - Diegti įstaigų, įmonių ir organizacijų socialinės atsakomybės modelį. Darniam Kupiškio miesto vystymuisi būtinas savivaldos, verslo ir visuomenės bendradarbiavimas, todėl negalima orientuotis vien tik į įmonių socialinę atsakomybę – bendruomenės ir kitos organizacijos, savivalda ir jos įstaigos irgi turi būti socialiai atsakingos. Pirmiausiai labai svarbus yra įmonių, įstaigų ir organizacijų požiūris į atsakingą veiklą ir socialinį verslą, kuris didžiąją dalimi lemia ir bendrą socialinio aplinkosauginio atsakingumo suvokimą ir taikymą Kupiškio mieste. Socialinės atsakomybės modelis kuria socialiai atsakingą organizacijų veikimo sistemą, skatina partnerystės projektus su verslo, NVO atstovais: socialinio ir socialiai atsakingo verslo vystymo iniciatyvas. Alternatyva mūsų atveju yra blogesnė, kadangi orientuota daugiau į „minkštas“, intelektines veiklas, kurios skatina socialinę atsakomybę įstaigose, įmonėse ir organizacijose.

VPS tikslas atitinka sekančius Kupiškio miesto vystymosi poreikius ir galimybes, kurie buvo apibrėžti atliekant situacijos analizę (informacijos ir dokumentų analizę, el. paštu ir susitikimų metu pateiktų idėjų vertinimą), kurie mūsų gali ne visiškai, bet iš dalies būti įgyvendinti šiuo tikslu.

Kupiškio miesto VVG teritorijos plėtros poreikiai:

1. Plėtoti veiklas, susijusias su socialine, ekonomine ir ekologine plėtra Kupiškio mieste. Telkti įstaigas, įmones ir organizacijas bendroms sociokultūrinėms ir neformaliam švietimo veikloms
2. Didinti verslo produktyvumą ir skatinti tvaraus ir socialiai atsakingo verslo vystymą
3. Skatinti jaunimo socialinę atsakomybę, socialinius įgūdžius bei verslumą. Sudaryti sąlygas kokybiškam ir atsakingam užimtumui

Eil. Nr.	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023 m)	Siekiami reikšmė (2027 m)
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis / proc	0	40

2.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (skaičius), žm	0	371
3.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos / skaičius	0	3

1.1. UŽDAVINYS – Kurti ir vystyti infrastruktūrą socialinio verslo vykdymui ir (arba) vystyti socialinį verslą	
<p>1.1. Uždavinys skirtas: skatinti bendruomenėse socialinį verslą, padedantį vietoje spręsti pažeidžiamų grupių atskirties problemas; palaikyti socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas ir (ar) prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimą ir plėtrą, per uždavinio įgyvendinimą remiant reikalingos įrangos įsigijimą, socialinio verslo pradinį produktų ir paslaugų sukūrimą, testavimą, rinkodaros priemonių kūrimą ir taikymą ir kt.</p> <p>Formuojant uždavinį buvo atsižvelgiama į visus numatytus SSGG analizės teiginius, visas esamas Kupiškio miesto stiprybes ir silpnyles bei esamas galimybes ir grėsmes, kadangi šis uždavinys skirtas „kietųjų“ iniciatyvų įgyvendinimui, kurių įgyvendinimas tikėtina lygiagrečiai pareikalas ir veiksmų numatyti 1.2. uždavinyje įgyvendinimo. Taip pat buvo atsižvelgta į esamus gyventojų poreikius, pateiktas projektines idėjas.</p> <p>Taikant ir įgyvendinant socialinio verslo modelio iniciatyvas, susijusias su socialine ir ekonomine plėtra, atliepiančias įvairių socialinių grupių poreikius, galima išspręsti bent dalį esamų problemų bei pasiekti teigiamų rezultatų. Socialinio verslo modelis padeda skatinti socialinę integraciją, sumažinti socialinę atskirtį ir užtikrinti lygybę. Tokios priemonės apimtų programų, kurios skatina bendravimą ir sąveiką tarp skirtingų socialinių grupių, kurios gali skatinti supratimą ir toleranciją bei sudaryti vienodas sąlygas visiems dalyvauti visuomenės gyvenime. Socialinio verslo modelio įgyvendinimais pat gali prisidėti prie ekonomikos plėtros, užimtumo tvarumo skatinimo. Skatinant socialinį aktyvumą ir suteikiant galimybes įvairioms socialinėms grupėms dalyvauti darbo rinkoje arba verslo veikloje, gali būti kuriama tvarios ekonomikos sistema Kupiškio mieste. SVARBIAUSIA Socialinio verslo modelio įgyvendinimas skatina socialinių inovacijų ir partnerystės ryšių tarp viešojo, privačiojo ir nevyriausybinių sektorių įgyvendinimą. Bendradarbiavimas ir partnerystė suteikia daugiau išteklių, idėjų ir galimybių kurti efektyvesnes ir novatoriškesnes paslaugas, kurios geriau atitinka skirtingų socialinių grupių poreikius. Socialinis verslas gali būti pritaikytas atsižvelgiant į įvairių socialinių grupių individualius poreikius, gali apimti tinkamą paramą ir pagalbą žmonėms su negalia, mažumų grupėms, senyvo amžiaus žmonėms, vaikams, bedarbiams (arba darbingo amžiaus asmenims) ir kitoms pažeidžiamoms grupėms. Individualizuota ir pritaikyta parama gali pagerinti jų gyvenimo kokybę ir padėti įsitraukti į visuomenės gyvenimą ir darbo rinką (užimtumo programas).</p> <p>Kaip SSGG analizės, situacijos analizės, informacijos rinkimo, poreikių tyrimo ir viešinio rezultatai yra suformuluoti Kupiškio miesto VVG teritorijos plėtros poreikiai. Šiuo uždaviniu siekiame įgyvendinti 1,2, ir 4 iš apibrėžtų plėtros poreikių.</p> <p>Beveik visi išskelti (nustatyti) Kupiškio miesto VVG plėtros poreikiai susiję tiek su pirmu, tiek su antru VPS uždaviniu, kurie yra papildantys vienas kitą.</p>	

Eil. Nr.	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamo reikšmė
1.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai / skaičius	0				1				1
2.	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios) / įmonės	0				1				1
3.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0				1				1

1.1. UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1. UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>1.1. Uždavinys skirtas: Skatinti bendruomenėse socialinį verslą, padedantį vietoje spręsti pažeidžiamų grupių atskirties problemas, palaikyti socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas ir (ar) prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimą ir plėtrą, per uždavinio įgyvendinimą remiant reikiamos infrastruktūros pritaikymą, įrangos įsigijimą, socialinio verslo pradinį produktų ir paslaugų sukūrimą, testavimą, rinkodaros priemonių kūrimą ir taikymą ir kt.</p> <p>Infrastruktūros plėtojimas yra labai svarbus socialinės atskirties mažinimo veiksnys. Siekiant gerinti gyvenimo sąlygas Kupiškio mieste ir mažinti socialinę atskirtį privalome užtikrinti, kad ji būtų prieinama visiems. Šiuo metu Kupiškio mieste nėra integruotų centrų ir (arba) erdvių, kuriuose koncentruotųsi visi socialinių paslaugų teikėjai, tiek vykdančios socialinį verslą, tiek neformalias iniciatyvas, kurias sujungus, pradėjus teikti kompleksines paslaugas būtų galimybė vystyti didesnę poveikį darantį, didesnę tikslinę grupę pasiekiantį socialinį verslą.</p> <p>Tik užtikrinus tinkamą infrastruktūrą ir būtiną įrangą, kuri lengvai pasiekiami visoms socialinėms grupėms, kurioje vienu metu gali būti išspręstos kelios asmens ar asmenų grupės problemos bus tinkamai ir efektyviai sprendžiamos socialinės problemos.</p> <p>Pasirinkta 1 alternatyva Alternatyva mūsų atveju yra blogesnė, kadangi orientuota į viešąjį (nevyriausybinių sektorių), t.y. šio sektoriaus paslaugų teikimą ir neįtraukiamas privatus verslas ir (arba) kiti subjektai.</p>	<p>1.1. Uždavinys skirtas: skatinti socialiai atsakingo ir darnaus verslo plėtrą. Skatinti Kupiškio miesto verslo bendruomenę remti tvarų Kupiškio miesto vystymąsi, ekonominį augimą ir kurti daugiau geresnių darbo vietų bei labiau įsipareigoti palaikyti įmonių socialinę atsakomybę, įskaitant aplinkosaugą, bendradarbiavimą su kitomis suinteresuotomis šalimis. Taip pat skatinti teigiamą bendruomenių ir ypač socialiai pažeidžiamų grupių teigiamą požiūrį į verslumą, pasitikėjimą verslu. Reikia kurti tokią visuomeninę aplinką, kurioje verslininkai būtų vertinami ne tik todėl, kad jie gauna gerą pelną, bet ir todėl, kad jie ženkliai prisideda sprendžiant tam tikras socialines problemas. Socialinė atsakomybė verčia verslo atstovus būti atsakingus už savo veiksmus.</p> <p>Alternatyva mūsų atveju yra blogesnė, kadangi orientuota daugiau privataus verslo socialinės atsakomybės skatinimui, o mūsų stebis skaitinti verslumą bendruomenėse, nevyriausybines rganizacijose ir (arba) skaitinti partnerystę.</p>

1.2. UŽDAVINYS – Plėtoti integruotas paslaugas (veiklas), apjungiančias socialinius ir (arba) švietimo ir (arba) fizinės ir (arba) psichologinės sveikatos elementus
--

1.2. Uždavinys skirtas: skatinti neformalių iniciatyvų kūrimą, sveiką gyvenimą ir tarpusavio ryšius, kurios apjungia socialinius, švietimo, fizinės ir/arba psichologinės sveikatos elementus, ir kurios yra labai svarbios siekiant užtikrinti visapusišką žmonių gerovę. Šios paslaugos padeda žmonėms efektyviau įveikti iššūkius, su kuriais jie susiduria, ir užtikrina, kad jų poreikiai būtų patenkinti tiek žinanama geriau. Integruotų veiklų plėtojimui ir veiklai būtina glaudžiai bendradarbiauti tarp įvairių sektorių, tokių kaip socialinės, švietimo ir sveikatos priežiūros. Reikia koordinuotos veiklos, informacijos mainų ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo. Tai užtikrins, kad žmonės gaus išsamų, suderintą ir veiksmingą paramą, kuri atitiks jų individualius poreikius ir padės jiems pasiekti visapusišką gerovę.

Kad socialinė ir ekonominė plėtra būtų tikra, svarbu užtikrinti, kad visi gyventojai turėtų vienodas galimybes dalyvauti vystymosi procese, būtina remti ir skatinti veiksmus, kurie skirti įvairioms neformalioms iniciatyvoms remti, kurios skatina žmonių socialinę integraciją, susijusią ne tik su užimtumu, emocijų ir fizinę sveikatą, sveiką gyvenimą, bet ir su klimato kaitos keliamais iššūkiais. Bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis gali suteikti vertingos patirties ir padėti išvengti klaidų. Siekiant skatinti Kupiškio mieste veikiančias organizacijas, įstaigas ir įmones, jų narius inicijuoti ir (arba) dalyvauti mokymuose ir seminaruose, kitose iniciatyvose kuriuose gali įgyti žinių ir įgūdžių perimti ir teikti viešąsias paslaugas, vystyti socialinį verslą ir didinti viešųjų paslaugų prieinamumą.

Kaip SSGG analizės, situacijos analizės, informacijos rinkimo, poreikių tyrimo ir viešinimo rezultatai yra suformuluoti Kupiškio miesto VVG teritorijos plėtros poreikiai. Šiuo uždaviniu siekiama įgyvendinti 2,3, ir 4 iš apibrėžtų plėtros poreikių.

Beveik visi išskelti (nustatyti) Kupiškio miesto VVG plėtros poreikiai susiję tiek su pirmu, tiek su antru VPS uždaviniu, kurie yra papildantys vienas kitą.

Eil. Nr.	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0				1	4			5
2.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino Kupiškio rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos					1	3			4

1.2. UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2. UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>1.2. Uždavinys skirtas: skatinti neformalių iniciatyvų kūrimą, sveiką gyvenimą ir tarpusavio ryšius, kurios apjungia socialinius, švietimo, fizinės ir/arba psichologinės sveikatos elementus, ir kurios yra labai svarbios siekiant užtikrinti visapusišką žmonių gerovę. Šios paslaugos padeda žmonėms efektyviau įveikti iššūkius, su kuriais jie susiduria, ir užtikrina, kad jų poreikiai būtų patenkinti tiek žinanama geriau. Integruotų veiklų plėtojimui ir veiklai būtina glaudžiai bendradarbiauti tarp įvairių sektorių, tokių kaip socialinės, švietimo ir sveikatos priežiūros. Reikia koordinuotos veiklos, informacijos mainų ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo. Tai užtikrins, kad žmonės gaus išsamų, suderintą ir veiksmingą paramą, kuri atitiks jų individualius poreikius ir padės jiems pasiekti visapusišką gerovę.</p> <p>Kad socialinė ir ekonominė plėtra būtų tikra, svarbu užtikrinti, kad visi gyventojai turėtų vienodas galimybes dalyvauti vystymosi procese, būtina remti ir skatinti veiksmus, kurie skirti įvairioms neformalioms iniciatyvoms remti, kurios skatina žmonių socialinę integraciją, susijusią ne tik su užimtumu, emocijų ir fizinę sveikatą, sveiką gyvenimą, bet ir su klimato kaitos keliamais iššūkiais. Bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis gali suteikti vertingos patirties ir padėti išvengti klaidų. Siekiant skatinti Kupiškio mieste veikiančias organizacijas, įstaigas ir įmones, jų narius inicijuoti ir (arba) dalyvauti mokymuose ir seminaruose, kitose iniciatyvose kuriuose gali įgyti žinių ir įgūdžių perimti ir teikti viešąsias paslaugas, vystyti socialinį verslą ir didinti viešųjų paslaugų prieinamumą.</p> <p>Pasirinkta 1 alternatyva Alternatyva mūsų atveju yra blogesnė blogesnė, nes nebus visiškai užtikrinamos integruotos, kompleksinės priemonės sprendžiant atskirties problematiką (psichologinis žmonių atsparumas, gyventojų įtraukimas į bendruomeninį gyvenimą per kultūrinės, sveikatingumo, sporto iniciatyvas ir pan.).</p>	<p>1.2. uždavinys skirtas: plėtoti veiklas, susijusias su socialine, ekonomine ir ekologine plėtra bendruomenėje kartu telkti Kupiškio miesto gyventojus, organizacijas ir įstaigas bendrų sociokultūrinių ir (arba) neformalaus švietimo veiklų vykdymui.</p> <p>Socialinė ir ekonominė plėtra yra labai svarbios visuomenei ir reikalauja integruoto ir įtrauktą požiūrio. Atsižvelgiant į bendrus ES ir Nacionalinius planavimo dokumentus, atlikus Kupiškio miesto situacijos analizę, pasitarus su miesto gyventojais bei veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų atstovais, manome tokios plėtros procesus galima skatinti keliais būdais:</p> <p>1. Investuoti į neformalų švietimą, mokymą ir mokymąsi. Suteikiamos galimybės mokytis ir (arba) kelti kvalifikaciją, dalyvauti neformalaus ugdymo iniciatyvose kurios gali prisidėti prie ekonomikos vystymosi, o taip pat sumažinti socialinės atskirties problemą – kuri šiuo metu Kupiškio mieste, lyginant su 2018 metais ženkliai padidėjusi, tačiau kartu išaugęs darbingo amžiaus gyventojų skaičius, lyginant su 2018 metais, todėl labai svarbu jiems suteikti galimybę mokytis ir gauti neformalaus ugdymo paslaugas, kartu padėti jiems lengviau integruotis į darbo rinką</p> <p>2. Skatinti verslumą ir darbo vietų kūrimą. Kiekviena nauja darbo vieta, kuri sukurta, padeda sumažinti nedarbą, didina gyventojų užimtumą ir taip prisideda prie socialinės ir ekonominės plėtros. Remiant įvairias veiklas ir iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo.</p> <p>3. Skatinti socialinį teisingumą ir lygybę. Užtikrinti darnią gamtos ir ekonomikos plėtrą. Tam, kad socialinė ir ekonominė plėtra būtų tikra, svarbu užtikrinti, kad visi gyventojai turėtų vienodas galimybes dalyvauti vystymosi procese, nepriklausomai nuo jų tautybės, lyties, amžiaus ar kitų faktorių. Taip pat svarbu, kad ekonominė plėtra nekenktų gamtai ir aplinkai. Todėl būtina skatinti aplinkos apsaugos ir tvarios plėtros politiką, kad būtų užtikrinta ilgalaikė ir tvarti socialinė ir ekonominė plėtra.</p> <p>Alternatyva mūsų atveju yra blogesnė, kadangi orientuota daugiau į mokymosi veiklas, susijusias su asmens ekonomine, fizine ir psichologine gerove ir žmogiškąjį kapitalą.</p>

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIAI STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Miesto situacijos ir gyventojų poreikių analizė – vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų, todėl, siekdamą išsiaiškinti vietos gyventojų požiūrį į miesto situaciją, sužinoti pagrindines problemas bei lūkesčius, Kupiškio miesto VVG daug dėmesio skyrė miesto gyventojų ir organizacijų poreikiams iširti. Miesto gyventojų poreikių išsiaiškinimas ne tik aktyvina miesto gyventojus, bet ir įtraukiant tikslinių grupių žmones, padeda priimti teisingus strateginius sprendimus. Šis vietos plėtros strategijos rengimo etapas yra vienas svarbiausių, kadangi gyventojų poreikių tyrimas ir tai, kiek aktyviai į šį procesą bus įtraukti vietos gyventojai ir organizacijos, didele dalimi nulemia vietos plėtros strategijos įgyvendinimo sėkmę. Kupiškio miesto VVG stengėsi surinkti kuo daugiau ir platesnės informacijos apie miesto žmonių poreikius, identifikuoti tikslinių gyventojų grupių problemas. Tuo pačiu buvo siekiama, kad surinkta informacija galėtų atspindėti Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos tikslinės gyventojų grupės nuomones. Tuo tikslu 2023 m. balandžio 14 ir 20 d. Kupiškio miesto VVG surengė informacinius renginius- diskusijas, kurių metu buvo aptarta Kupiškio miesto vietos veiklos grupės veikla, bei pristatytas naujasis 2021-2027 metų finansavimo periodas.

Rengiant Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategiją, buvo taikomi įvairūs informacijos rinkimo, poreikių tyrimo ir viešinimo metodai:

1. Renginių metu buvo informuojama, kad Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategija rengiama pagal 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos du konkrečius uždavinius:

Uždavinys 4.7 Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsadarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių

Uždavinys 4.9. Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdančią integracinius veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas (ERPF)

Renginių metu buvo išsamiai pristatyti ir paaiškinti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių reikalavimai, pristatytos remtinios veiklos, galimi projektų vykdytojai. VVG vietos plėtros strategijos tikslinės grupės ir siektini rezultatai. Taip pat buvo pristatyta vietos plėtros strategijos rengimo eiga, vertinimo ir tvirtinimo etapai, taip pat Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir VVG atsakomybės, įgyvendinant vietos plėtros strategiją.

Susitikimuose dalyvavo tikslinių grupių atstovai: bedarbių, neaktyvių miesto gyventojų, įskaitant jaunimą nuo 16 metų, socialinę atskirtį patiriančių šeimų atstovai. Siekiant kuo plačiau paskleisti informaciją apie rengiamą vietos plėtros strategiją, į susitikimus taip pat buvo pakviesti ir juose dalyvavo verslo ir socialinių (NVO) partnerių.

Rezultatas - visuomenės ir VVG valdybos ir narių supažindinimas su finansavimo galimybėmis.

2. **Tikslinių grupių idėjų anketa.** Tikslinių grupių idėjų anketa. Tai apklausa, kuri padėjo gauti kiekybinę informaciją ir kurios metu buvo siekiama išsiaiškinti esamą miesto socialinę-ekonominę situaciją bei gyventojų poreikius ir problemas. Buvo parengta idėjų anketa skirta Kupiškio miesto gyventojams, verslo subjektams, nevyriausybinių sektoriaus atstovams, savivaldos atstovams. Strategijos rengimo metu buvo gauta 27 projektinės idėjos, kuriose aprašomos mieste esančios problemos bei jų sprendimo būdai. Parenkant strategijos veiksmus buvo daroma prielaida, kad gautos projektinės idėjos gali būti realizuojamos įgyvendinant vieną, arba kelis projektus.

Rezultatas - apibrėžti Kretingos miesto VVG plėtros poreikiai, parengtas galimas veiksmų planas.

3. **Kupiškio savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų pateiktos informacijos analizė.** Kupiškio rajono savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa. Metodas, skirtas kiekybiniais duomenimis ir informacijai gauti. Savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų buvo prašoma pateikti socialinę, demografinę statistinę informaciją apie Kupiškio miesto gyventojus. Gauti duomenys suteikė VVG patikimą informaciją apie padėtį mieste. Kadangi savivaldybė negali pateikti daug duomenų tik apie miesto gyventojus (dėl duomenų apsaugos, bei bendrų su savivaldybe sistemų) buvo remtasi Lietuvos statistikos departamento pateikiamais duomenimis bei socialinės apsaugos bei darbo ministerijos pateikiamais duomenimis.

4. **Viešai prieinamos statistinės informacijos, savivaldybės strateginių ir kitų dokumentų analizė.** Viešai prieinamos statistinės informacijos, savivaldybės strateginių ir kitų dokumentų analizė. Atliekant teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizę buvo naudojama viešai internete pateikiama statistinė informacija. VVG vietos plėtros strategijos dalyje pateikiamos nuorodos į naudotus informacijos šaltinius.

Rezultatas - atlikta teritorijos analizė. Parengta SSGG analizė.

5. **Kupiškio miesto VVG valdybos susirinkimai.** Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo metu buvo kaupiama įvairi kiekybinė ir kokybinė informacija. Ši informacija buvo nuolat analizuojama ir sisteminama. Buvo organizuojami Kupiškio miesto VVG valdybos susirinkimai, kurių metu naudojantis atliktos idėjų apklausos duomenimis, apibrėžti Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos tikslai ir uždaviniai. Vietos plėtros strategijos rengimo metu buvo organizuojami 3 susirinkimai.

Rezultatas - susistemintas visą informaciją, buvo apibrėžti Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos tikslas ir uždaviniai, numatyti veiksmai, siektini rodikliai ir Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos lėšų poreikis.

6. **Strategijos viešinimas 3 būdais:** informacinis pranešimas internetinėje spaudoje „Kupiškėnų miontys“, kartu kviečiant teikti pasiūlymus parengtai VPS (pateikiama nuorodą į Kupiškio rajono savivaldybės internetinę svetainę); atsiklausus gyventojų nuomones Kupiškio rajono savivaldybės interneto svetainėje: www.kupiskis.lt ir oficialiame socialiniame puslapyje www.facebook.com/kupiskis.lt (viešas aptarimas nuo 2023 m. lapkričio 21 d. iki 2023 m. lapkričio 30 d.).

Kupiškio miesto 2024-2027 metų vietos plėtros strategija patvirtinta 2023 m. gruodžio 7 d. neeilinio visuotinio narių susirinkimo metu.

KUPIŠKIO MIESTO 2024-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - Kupiškio miesto gyventojų gyvenimo kokybės gerinimas per socialinės integracijos paslaugas bei socialinės infrastruktūros plėtojimą/modernizavimą

			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2022-2029 m.	
1.	Kupiškio miesto gyventojų gyvenimo kokybės gerinimas per socialinės integracijos paslaugas bei socialinės infrastruktūros plėtojimą/modernizavimą	Europos socialinis fondas +			114 651,57	299 307,36	241 981,57				655 940,50	
		Europos regioninės plėtros fondas			193 723,50	0,00	0,00				193 723,50	
		LR valstybės biudžetas			54 419,14	52 818,92	42 702,64				149 940,70	
		Savivaldybės biudžeto lėšos										
		Privačios lėšos			31 547,32	30 619,68	24 755,15				86 922,15	
		Iš viso tikslui:				394 341,53	382 745,96	309 439,36				1 086 526,85
1.1 UŽDAVINYS - Kurti ir vystyti infrastruktūrą socialinio verslo vykdymui ir (arba) vystyti socialinį verslą												
1.1.1.	Kurti ir vystyti infrastruktūrą socialinio verslo vykdymui ir (arba) vystyti socialinį verslą	Europos socialinis fondas +										
		Europos regioninės plėtros fondas			193 723,50							
		LR valstybės biudžetas			34 186,50							
		Savivaldybės biudžeto lėšos										
		Privačios lėšos			19 818,26							
		Iš viso uždaviniui:				247 728,26						
1.1.1. Veiksmas	<p>Isteigti integruoto socialinio verslo modelio dirbtuves Planuojama finansuoti 1 projektą. Parama vienam projektui įskaitant visus partnerius ne daugiau 227 910,00 Eur.</p> <p>Tinkami pareiškėjai: 1) VšĮ arba Asociacija įsteigtos pagal NVO įstatymą 2) Privatus juridinis asmuo</p> <p>Partneriai privalomi. Ne mažiau 2 partneriai.</p> <p>Tinkami partneriai – kai projekto vykdytojas (pareiškėjas) NVO (VšĮ arba Asociacija): 1) VšĮ arba Asociacija 2) Savivaldybės administracija 3) Privatus juridinis asmuo</p> <p>Tinkami partneriai – kai projekto vykdytojas privatus juridinis asmuo 1) VšĮ arba Asociacija 2) Savivaldybės administracija</p> <p>Projektai bus atrenkami konkurso būdu pagal kvietimo metu numatytus pirmumo (naudos ir kokybės) kriterijus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus VVG valdybos sprendimu bus patvirtinti ne mažiau nei 3 pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijai su kiekybiniais įverčiais ir apręsta mažiausia galima surinkti balų suma iš 100.</p>	Europos socialinis fondas +										
		Europos regioninės plėtros fondas			193 723,50							193 723,50
		LR valstybės biudžetas			34 186,50							34 186,50
		Savivaldybės biudžeto lėšos										
		Privačios lėšos			19 818,26							19 818,26
		Iš viso veiksmui:					247 728,26					
1.2 UŽDAVINYS - Plėtoti integruotas paslaugas (veiklas), apjungiančias socialinius ir (arba) švietimo ir (arba) fizinės ir (arba) psichologinės sveikatos elementus												
1.2.	Plėtoti integruotas paslaugas (veiklas), apjungiančias socialinius ir (arba) švietimo ir (arba) fizinės ir (arba) psichologinės sveikatos elementus.	Europos socialinis fondas +			114 651,57	299 307,36	241 981,57				655 940,50	
		Europos regioninės plėtros fondas										
		LR valstybės biudžetas			20 232,64	52 818,92	42 702,64				115 754,20	
		Savivaldybės biudžeto lėšos										
		Privačios lėšos			11 729,06	30 619,68	24 755,15				67 103,89	
		Iš viso uždaviniui:				146 613,27	382 745,96	309 439,36				838 798,59

1.2.1. Veiksmas	<p>Teikti įvairiapuses paslaugas asmenims atsižvelgiant į jų unikalius poreikius ir galimybes</p> <p>Planuojama finansuoti 2 projektus Parama vienam projektui įskaitant visus partnerius ne daugiau 149 800,00 Eur.</p> <p>Tinkami pareiškėjai, Kupiškio rajono savivaldybėje registruotos ir veiklą vykdančios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) VšĮ arba Asociacija 2) Savivaldybės administracija 3) Biužetinė įstaiga 4) Privatus juridinis asmuo <p>Partneriai privalomi</p> <p>Tinkami partneriai, Kupiškio rajono savivaldybėje registruotos ir veiklą vykdančios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) VšĮ arba Asociacija 2) Savivaldybės administracija 3) Biužetinė įstaiga 4) Privatus juridinis asmuo <p>Projektai bus atrenkami konkurso būdų pagal kvietimo metu numatytus pirmumo (naudos ir kokybės) kriterijus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus VVG valdybos sprendimu bus patvirtinti ne mažiau nei 3 pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijai su kiekybiniais įverčiais ir apręsta mažiausia galima surinkti balų suma iš 100.</p>	<p>Europos socialinis fondas +</p> <p>127330,00</p> <p>127330,00</p> <p>254 660,00</p> <p>Europos regioninės plėtros fondas</p> <p>LR valstybės biudžetas</p> <p>22470,00</p> <p>22470,00</p> <p>44 940,00</p> <p>Savivaldybės biudžeto lėšos</p> <p>Privачios lėšos</p> <p>13026,09</p> <p>13026,09</p> <p>26 052,18</p> <p>Iš viso veiksmai:</p> <p>162826,09</p> <p>162826,09</p> <p>325 652,18</p>
	1.2.2. Veiksmas	<p>Stiprinti Kupiškio miesto gyventojų ekonominę ir socialinę integraciją remiant veiklų, susijusių su verslumu: kūrybinėmis industrijomis; amatais, kultūriniais renginiais, aktyvaus laisvalaikio galimybėmis, edukacine ir interaktyvia veikla, gastronomija ir kt. ir (arba) jų pozicionavimu tam tikroms socialinė atskirtį patiriančioms grupėms (PVZ.: mažiau galimybių turintis jaunimas; visuomenė; NVO ir kt.)</p> <p>Planuojama finansuoti 7 projektus Parama vienam projektui įskaitant visus partnerius (jei taikoma) ne daugiau 67 442,10 Eur.</p> <p>Tinkami pareiškėjai, Kupiškio rajono savivaldybėje registruotos ir veiklą vykdančios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) NVO (VšĮ arba Asociacija, įsteigti pagal NVO įstatymą) 2) Savivaldybės administracija 3) Biužetinė įstaiga 4) Privatus juridinis asmuo <p>Partneriai neprivalomi</p> <p>Jei partneriai pasirenkami, partnerių tinkamumas Kupiškio rajono savivaldybėje registruotos ir veiklą vykdančios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) NVO (VšĮ arba Asociacija, įsteigti pagal NVO įstatymą) 2) Savivaldybės administracija 3) Biužetinė įstaiga 4) Privatus juridinis asmuo <p>Projektai bus atrenkami konkurso būdų pagal kvietimo metu numatytus pirmumo (naudos ir kokybės) kriterijus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus VVG valdybos sprendimu bus patvirtinti ne mažiau nei 3 pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijai su kiekybiniais įverčiais ir apręsta mažiausia galima surinkti balų suma iš 100.</p>

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	655 940,50			114 651,57	299 307,36	241 981,57			
Europos regioninės plėtros fondas	193 723,50			193 723,50	0,00	0,00			
LR valstybės biudžetas	149 940,70			54 419,14	52 818,92	42 702,64			
Savivaldybės biudžeto lėšos									
Privачios lėšos	86 922,15			31 547,32	30 619,68	24 755,15			
	1 086 526,85								

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +									
Europos regioninės plėtros fondas	169 932,80			42 483,20	42 483,20	42 483,20	42 483,20		

LR valstybės biudžetas	29 988,14			7 497,04	7 497,04	7 497,04	7 497,04		
Savivaldybės biudžeto lėšos									
Privačios lėšos									

199 920,94

Iš viso vietos plėtros strategijai:	1 086 526,85
Europos socialinis fondas +	655 940,50
Europos regioninės plėtros fondas	193 723,50
LR valstybės biudžetas	149 940,70
Savivaldybės biudžeto lėšos	
Privačios lėšos	86 922,15

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

1) Kupiškio miesto VVG organai, atsakingi už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną; Kupiškio miesto VVG nariai (visuotinis narių susirinkimas):

- 1) tvirtina parengtą Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategiją;
- 2) vertina ir tvirtina kasmetinę Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą;
- 3) vykdo Kupiškio miesto VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą;
- 4) tvirtina Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimus;
- 5) įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.

Kupiškio miesto VVG kolegialaus valdymo organo nariai (VVG valdyba):

- 1) vadovauja Kupiškio miesto VVG veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų;
- 2) priima sprendimus dėl dalyvavimo kitoje projekcinėje veikloje;
- 3) priima ir atleidžia Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos administracijos darbuotojus;
- 4) atlieka projektų lankymą vykdymo vietoje ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį);
- 5) įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas;
- 6) tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentus;
- 7) tvirtina pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijus su kiekybiniais įverčiais ir apsprendžia mažiausią galimą surinkti balų sumą iš 100;
- 8) priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo.

Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos administravimo vadovas:

- 1) atlieka Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui;
- 2) rengia ir Kupiškio miesto VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus;
- 3) registruoja ir vertina pateiktus vietos projektus;
- 4) administruoja Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategiją: pildo Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos LR Vidaus reikalų ministerijai;
- 5) administruoja Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategiją: pildo Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos LR Vidaus reikalų ministerijai;
- 6) administruoja vietos projektus: vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus;
- 7) organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius;
- 8) vykdo nuolatinę Kupiškio miesto VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei priemones;
- 9) konsultuoja Kupiškio miesto VVG teritorijos gyventojus, organizacijas, verslo subjektus projektinių idėjų atitikimo Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos klausimais;
- 10) vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų, ataskaitų pildymo, ir su tuo susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais;
- 11) vykdo viešųjų ryšių kampanijas, bendrauja su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius;
- 12) organizuoja mokymus Kupiškio miesto VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams;
- 13) kviečia Kupiškio miesto VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategiją būtų laikomasi visų BIVP bei horizontaliųjų principų;
- 14) administruoja internetinę svetainę ir socialinius tinklus;
- 15) administruoja vietos projektus: atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafikų priežiūrą bei pakeitimų derinimą; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas, mokėjimo prašymus ir papildomus dokumentus projekto įgyvendinimo ir priežiūros laikotarpiu.

Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos finansininkas:

- 1) vykdo Kupiškio miesto VVG apskaitos politiką;
- 2) organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad atskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir laiku pateikti finansų bei statistikos organams;
- 3) registruoja ir vertina Kupiškio miesto VVG finansinius dokumentus;

2) Įgyvendinimo procedūra, nustatant, kaip bus atrenkami veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojai, užtikrinant Taisyklių 4.5 papunktyje nurodytų principų įgyvendinimą:

Kupiškio miesto VVG pavedama atsakomybė užtikrinti, jog vietos plėtros projektų atrankos kriterijai ir atrankos procedūros būtų nediskriminuojantys ir skaidrūs. Šiuos atrankos kriterijus tvirtins Kupiškio miesto VVG valdyba.

Atrenkant veiksmus ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojus bus laikomasi šių principų:

- 1) partnerystės ir atvirumo: projektų naudos ir kokybės vertinimo kriterijuose prioritetas bus teikiamas projektams, įgyvendinamiems kartu su partneriu. Taip siekiama paskatinti į projektų įgyvendinimą įsitraukti įvairias socialines grupes, partnerystės principu įgyvendinti reikšmingesnius, plačiau apimančius ir problemą iš esmės sprendžiančius projektus.
- 2) lyčių lygybės ir nediskriminavimo: atrenkant projektus bus vertinama jų atitiktis lyčių lygybės, nediskriminavimo ir prienamumo principams. Šis principas suprantamas ne tik kaip moterų ir vyrų lygių galimybių užtikrinimas, bet ir draudimas varžyti žmogaus teises ar teikti asmeniui privilegijas dėl jo lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, socialinės padėties, amžiaus arba seksualinės orientacijos. Vyrų ir moterų lygybė apima lygias teises, atsakomybes ir galimybes abiem lytims.
- 3) jaunimo dalyvavimo: rengiant mokymus potencialiems vietos projektų įgyvendintojams, kviečiant teikti vietos projektų įgyvendinimo planus ir pasirenkant informacijos viešinimo kanalą bus atsižvelgiama į jaunimo grupių situaciją bei poreikius ir skatinamas teikti projektus, juos įgyvendinti ir/ar dalyvauti jų veiklose jaunimas iki 29 metų.
- 4) lygybė: į vietos projektų atrankos procedūras bus įtraukiami visų lyčių atstovai ir siekiama pašalinti disbalansą bei diskriminaciją. Taip pat bus sudaromos sąlygos visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį.
- 5) įtraukimas: visiems asmenims bus siekiama suteikti vienodas galimybes dalyvauti projektų teikime ir vertinime, turėti lygias teises ir galimybes užimti darbo vietas, gauti švietimą, naudotis VVG paslaugomis ir kt. Vadovaujantis šiuo principu bus siekiama skatinti socialinę integraciją ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai.

6) dalyvavimas sprendimų priėmimo: bus teikiama pirmenybė dalyvaujamsiems sprendimų priėmimo procesams, kur visi dalyviai turi vienodą žodį priimant sprendimus. Dalyvaujamas principas yra svarbus visuomenės teisingumo ir socialinio teisėtumo aspektas priimant sprendimus dėl projektų vykdytojų.

7) skaidrumas: bus siekiama užtikrinti viešumo, atvirumo ir skaidrumo principus, informuojant visuomenę apie VVG veiklą, priimtus sprendimus ir kitus visuomenei svarbius dalykus. Informacija nuolatos bus talpinama Kupiškio rajono savivaldybės tinklapyje, Kupiškio miesto VVG ir partnerių socialiniuose tinkluose.

3) Vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka:

Kupiškio miesto VVG, siekdama sklandžiai ir efektyviai organizuoti savo darbą bei Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymą ir stebėseną priėmė bendras Kupiškio miesto VVG valdybos darbo taisykles:

1) kiekvienų metų pradžioje Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos administravimo vadovas teikia kasmetines Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas už praėjusius metus visuotiniam narių susirinkimui;

2) Kupiškio miesto VVG valdyba į susirinkimus renkasi ne rečiau nei 1 kartą per ketvirtį. Susirinkimai protokoluojami, protokolai parengiami per 3 darbo dienas ir pateikiamas saugoti Kupiškio miesto VVG biure;

3) Kupiškio miesto VVG valdybos nariai, nedalyvavę susirinkime supažindinami su priimtais sprendimais, tačiau jie negali reikalauti pakeisti priimtų sprendimų;

4) Kupiškio miesto VVG valdybos susirinkimų metu yra taikomi komandinio darbo principai, vykdomas darbas grupėse, išklausiama kiekvieno nuomonė, sprendimus stengiamasi priimti konsensuso būdu, išdiskutavus visus pasiūlymus;

5) siekiant išvengti interesų konflikto, kiekvienas Kupiškio miesto VVG valdybos narys ir administracijos darbuotojas deklaruoja viešus ir privačius interesus;

6) siekiant užtikrinti sprendimų skaidrumą tvirtinant vietos projektus, Kupiškio miesto VVG valdybos nariai, kurių interesai galimai susiję su interesais projekte, nuo vietos projekto svarstymo nusišalina;

7) siekiant laiku identifikuoti vietos plėtros projektų rengimo ir įgyvendinimo problemas, keliančias riziką vietos plėtros strategijos tinkamam įgyvendinimui, ir imtis veiksmų šioms rizikoms suvaldyti (pvz., atlikti papildomas vietos plėtros projektų pareiškėjų ir vykdytojų gebėjimams stiprinti skirtas veiklas) Kupiškio miesto VVG administracija:

- parengs laisvos formos ataskaitą vietos projektų vykdytojams, kurioje bus prašoma pateikti trumpą informaciją apie vietos projekto tikslus, įgyvendinimo eigą (įgyvendintas veiklas), pasiektus projekto rezultatus ir produkto rodiklius. Šią ataskaitą vietos projektų vykdytojai Kupiškio miesto VVG turės pateikti už kiekvieną ketvirtį iki kito mėn. 15 dienos (Pvz.: už I ketvirtį iki balandžio 15 dienos). Iki kitų metų vasario 28 dienos vietos projektų vykdytojai Kupiškio miesto VVG turės pateikti ataskaitą už atskaitinius metus, kuri rengiami kaupimo principu, t.y. susisteminant visų ketvirčių ataskaitose pateiktus duomenis.

- kiekvieną ketvirtį organizuos atvirų durų dienas (susitikimus) su projektų vykdytojais, kurių metu aptars praktikoje, įgyvendinant vietos projektus, kylančias problemas.

- reguliariai kvies teikti poreikį gebėjimų stiprinimui, tiek vietos projektų vykdytojus, tiek potencialius pareiškėjus. Šią informaciją skelbs Kupiškio rajono savivaldybės tinklapyje, Kupiškio miesto VVG ir partnerių socialiniuose tinkluose, taip pat kreipsis į vietos projektų vykdytojus ir potencialius pareiškėjus asmeniškai el. paštu, jei jie bus žinomi Kupiškio miesto VVG.

- stebėsenai vykdyti taip pat bus sudarytos ne mažiau kaip 2 darbo grupės (iš Kupiškio miesto VVG narių ir administracijos), kurie kylant poreikiui iš vietos projektų vykdytojų, ar kilus konfliktui vyks į vietos projektų vykdymo vietas.

- VVG administracija ne mažiau kaip vieną kartą per vietos projekto įgyvendinimą atliks vietos projekto patikrą vietoje ir užpildys laisvos formos ataskaitą, kurią pateiks Kupiškio miesto VVG valdybai.

4) Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra:

Kupiškio miesto VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis Kupiškio miesto VVG narių susirinkimas. Prieš tvirtinant Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse, ir Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Vidaus reikalų ministerija.

Kupiškio miesto VVG vietos plėtros strategija gali būti keičiama kai:

1) būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;

2) būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;

3) būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;

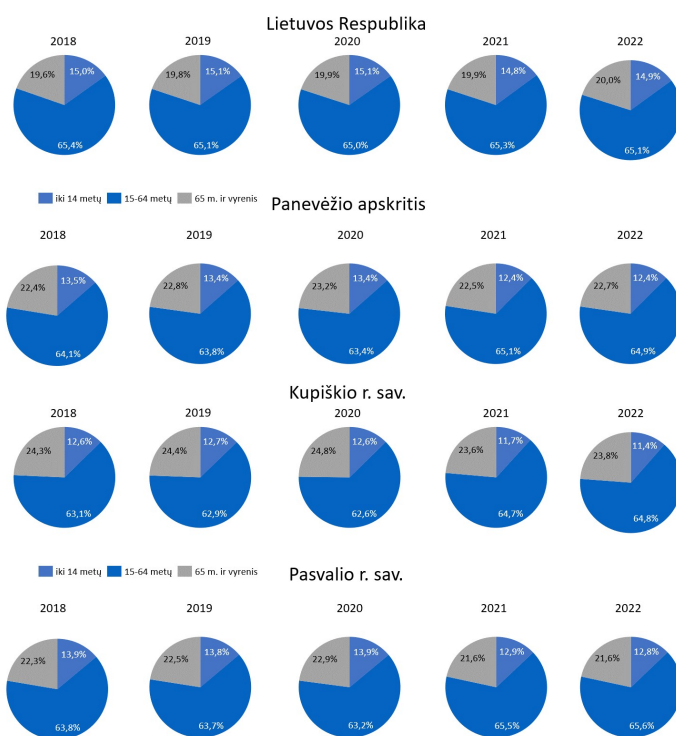
4) būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

1 lentelė. Gyventojų skaičius 2018–2022 m. pradžioje

	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika	2 808 901	2 794 184	2 794 090	2 810 761	2 805 998
Panevėžio apskritis	218 726	214 617	211 189	216 233	212 714
Kupiškio r. sav.	17097	16756	16356	16530	16232
Kupiškis	6145	6061	5906	6218	6119
Pasvalys	6 533	6 442	6 372	6 451	6 397

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys, 2023

1 pav. Gyventojai pagal amžiaus grupes (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys, 2023

2 lentelė. Natūrali gyventojų kaita (gimusiųjų ir mirusiųjų gyventojų skirtumas)

	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika	-11425	-10 888	-18 403	-24 416	-18 368
Panevėžio apskritis	-1672	-1 620	-2 275	-2 775	-2 207
Kupiškio r. sav.	-179	-197	-235	-234	-202
Pasvalio r. sav.	-216	-209	-290	-335	-327

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2023

3 lentelė. Neto migracija

	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika					
Atvykusieji ir imigrantai	105090	113232	113 691	109 601	191 720
Išvykusieji ir emigrantai	108382	102438	93 698	89 948	119 348
Neto migracija	-3292	10794	19 993	19 653	72 372

Panevėžio apskritis					
Atvykusieji ir imigrantai	6343	6090	5 557	5 937	9 645
Išvykusieji ir emigrantai	8780	7898	6 455	6 681	8 500
Neto migracija	-2437	-1808	-898	-744	1145
Kupiškio r. sav.					
Atvykusieji ir imigrantai	565	551	548	545	799
Išvykusieji ir emigrantai	727	754	607	609	843
Neto migracija	-162	-203	-59	-64	-44
Pasvalio r. sav.					
Atvykusieji ir imigrantai	730	593	533	600	808
Išvykusieji ir emigrantai	1104	932	733	745	880
Neto migracija	-374	-339	-200	-145	-72

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2022

2 pav. Nedarbo lygis (proc.)

